

Fődolog látszani valaminek, de ennek is megvan a maga módja. Ezt — ismétlem — egy szó, egy dicsekvés, egy föllentés nélkül is elérhetni. Ha nagyzasz, ha hazudozol, rajta érnek, felsültél. X. ur egyszerű megjelenésével, egy-két kecses mozdulattal szerzi meg a »látszat« előnyeit.

A korzó pedig nem tudhatja, hogy a köszönés mozdulataiban, a jól szabott öltönyök redőiben, egy ember egész külsejében mennyi, de mennyi hazug fortély rejlik! Valaki mindig lépre megy, mert a látszat minden, de minden!

X. urnak azért mégis csak vannak malheurjei! Megesik rajta, hogy néha gyémánt inggombjai, gyűrűi, órája nélkül jelenik meg. Vagy megesik rajta valami emberi dolog; holmi foglalás, vagy egyéb botrány-féle, a miben aztán az a félő, hogy ez vagy a m a z ismerősünk megtudja, hírét veszi, s ezzel aztán vége minden látszatnak.

X. ur ezuttal is a leghelyesebb rendszerrel él. Legelőször is maga hozza szóba a malheurjét; kómikus színben adja elő, mint oly dolgot, a mi — ime — megesik a legtisztességesebb emberen is! Úgyesen rendez el témáját s oly ravaszul forgatja szemeid előtt annak csillogó oldalait, hogy szinte megvakulsz tőle.

Amott jó, s e perczen is a legmaróbb öngunnyal festi le a »tragikomikus helyzetet«, melyben ő jelenleg van. Régóta kívánczik Bádenbe; az orvosai is küldik, a pénzeszkéje — ugymond — szintén együtt van, s ime, egy ugyan épen nem kellemetlen dolog, holmi örökség-féle! (»hiszen mindenki tudja, mennyi huzavonával jár az!«) itt tartóztatja. S ő Budapesten kénytelen maradni — a holt időnyben!

GIL BLAS.

Egy nap a torjai fürdőn.

Hála isten. Tehát helyt volnánk, s még a nyakunk se szakadt meg. Egyik árokból ki, a másikba bezökkensz, s ez még nem elég; a végén előtted ágaskodik egy kétségbeejtően meredek erdei út; mászd meg még ezt is, ha ki akarsz jutni az »ígéret földjére.« Én már künn vagyok, a hely színén. Más is jöjjön ki, ha tetszik; ha nem, lennt marad, — s annyi. A kinek pedig még a helyszíne felé se tetszik jönni, hát annak leírom: milyen is az a torjai fürdő s a nagy világnak melyik felében ütötte föl sátorát.

Ugyan ki ne hallotta volna a »Büdös« kénbarlang hírét? A ki talán sem Orbán Balázs »Székelyföld leírását«, sem a »Gáspár olvasókönyv« hatodik kötetét nem olvasta volna végig (vagy tán bele sem kezdett), avagy végezetül épen séggel semmit, de semmit nem hallott e helyről, annak én elég bátor leszek megmagyarázni, hogy: »ugyanis« a torjai fürdő »létezik« (hogy ne mondjuk »tengődik«) Erdély keleti részében, majdnem a határszélen, aljában annak az említett híres kénbarlangnak, a mely ismét egy magas, sziklás hegy oldalába fészkelődött be, halált hozóként lehelve ki, mi által az oda zarándokló betegek és nem betegek figyelmét nem kis mértékben vonja magára.

Olyan kedves egy hely ez a torjai fürdő. Néhány évvel ezelőtt még irmagul se lehetett látni egy épületet; aki oda vergődhetett, vágott magának kalibát, hozott magával enni-inni valót; mehetett a »hammas«-ba vagy a »sós«-ba fürdeni, látogathatta a kénbarlangot, nem kellett fizetni kur- s az isten tudná még miféle taxát. Egy pár év óta azonban kezd levegni régi köntösét. Háromszék felől utat vágtak ki egész a fürdőig; Erdővidék felé is neki kezdetek, (jobban mondva: neki keseredtek.) Körülbelül tíz álló esztendő múlva talán nem fognak előfordulni nyaktörési esetek. Hja, nálunk felé, a »szép Székelyföldön« minden gőzerővel megy!..

Csak hát az »öreg rendnek« sehogyse akar tetszeni ez az átalakulási folyamat. »Mégis csak jobb volt ennek előtte« — sóhajt föl egyik-másik »bácsi«, — ellaktunk a szabad ég alatt, s ha véletlen esőre vált az idő, ott volt a kaliba. Pénzt csak azért hoztunk, hogy »legyen nálunk.« Néha-néha

erre vetődött egy-egy kóbor muzsikás, s az uristen szabad ege alatt úgy megtánczoltunk, hogy a vendéglő »nagy termében« se különben, s nem kellett még koptatásdíjt is fizetni!..»

Pedig bizony még ma is olyan egyszerű, családias élet folyik e fürdőn. Számüzve innen a divat, egyszerűség a jelszó. Még annak az ártatlan pudernak sincs maradása, — még ha Blaha Lujza-féle is, — a mióta egyik kisasszony megjárta vele, a ki puderes arccsal találta átlépni a kénbarlang szentélyét. Mikor visszatért a barlangból, arca fekete volt, akár a korom, a jelenlevők nem kis mulatságára.

A vendéglőn kívül még egy nagyobb ház van vendégek számára, s aztán egy földel alatt husz deszkaszoba. Nem valami erős lábon áll biz ez az épség. Ha valaki egyik szobában virágos kedvében tánczra kerekedik, tánczolni kezd vele az egész deszka alkotmány. Ilyen mulatságokban pedig nem egyszer részesülnek a fürdő vendégek a »kimenőket« pontosan megtartó kézdi-vásárhelyi boltos legények (vagy mint az ugynevezett »urfiak« el nevezték őket: »pudlispingerek«) részéről. Parlagi gavallérokban és pudlispingerekben nem is lát szükségletet e fürdő. Az első »törzsvendégek« és pedig ezeknek is egy része olyan, a melynek otthon a »czibere« meg a fekete borsos árpa kenyér is szűken járja ki; de itt azért »feszít« és a vendéglősnél (ki nota bene csak »katona ember«) egymásra rakja a kontót nagy kegyesen, mit aztán nem is fizet ki soha — még kegyesebben. A »pudlispingerek«? — Oh, azok már »comme il faut« gavallérok (már t. i. a helybéli felfogás szerint). Ok egy napra-mire rándulnak fel ide és — teli zsebbel. Jaj nektek aztán, ezerszer jaj köszvényes öreg urak, csuklásban szenvedő asszonyságok! A parlagi gavallér még inkább engedi, hogy békével töltsd el az éjet, mert hát neki nincs a »miből« teli ordítozhassa a fürdőhelyiséget; de a pudlispingertől már reszkess, mikor távulról jönni látod.

O azok a »kimenők«, azok a »kimenők!« Tízével-huszával jönnek a Gusztik, Bogdánok és a többi »Afganisztán Vártánok«. Mindenik kezében egy-egy fekete nyelű pálcza, a végükön fehér csonttal. »Mandzsétlijok« egész az ujjhegyig ér, azaz hogy egészen addig lehúzzák meg visszatolják, szóval nem tudják, hogy mit csináljanak velők. A nap palt »feszítvizekkel« és kurizálással töltik el. Majd megpendítik egy »zártkörű, családias színezetű bál« eszméjét s »nyomatott meghívó« helyett ők magok rendre járvák a szobákat s egész alázattal meghívják a »fürdő-vendégek színe-javát« (!) a »vendéglő nagy termében rendezendő zártkörű és családias színezetű bálra«, e részben is fölülemelkedve a parlagi gavallérokon, a kik már közel se vesznek ennyi fáradságot maguknak. Ezek, ha bált adnak, egyik jó torku gavallér kiáll a vendéglő pitvarába, onnét elbőgi magát, hogy: »mosogatás után bál lesz! Fráj Antré!« (nota-bene a »fráj antré« csak a »hölgyekre« értendő.) Ezzel aztán punktum. A ki eljő, eljő; a ki nem jő, marad.

Ha nem rendezhetnek bált a pudlispingerek, mert a vendégek tán nincsenek »odáig hangolva«, az se baj; vagy helyesebben mondva: annál jobb. Így legalább egész fesztelenül kiordítozhatják magukat. Mikor aztán egészen »helyt vannak«, elkezdődik a »nakmuzik«. Ez alól sem bujhatik ki egy »nagysád« sem. Egyik szoba a másiktól két lépésnyire van, de ez őket nem akadályozza, hogy külön-külön mindenik előtt elhúzzassák a »szerenád valcert« s a tetejébe egy pár »legujabb czepperlit«. S mert ritka szoba nem rejt magában egy-két gyönyörű virágcsokrot, természetes, hogy a »Nakmuzik«-olás ki világos viradtig tart el, s aztán egy »Rákóczi«, mely már maguknak szól és eltántorognak haza — az »üzletbe« — a fürdő vendégek nagy fájdmájára.

Tréfa ide, tréfa oda, egyik-másik »libácska« álló hétig elsohajtoz utánok. A »parlagic gavallér« sehogyse tudja feledtetni a »pudlispringert«. Ah, a »gróbiánok!« még »nakmuzikot« sem adnak. Na persze, de ha Pista cigány, — a fürdő legeslegelső és legutolsó zenésze egy személyben, — nem »katona«, de »nemesember«-számba megy és »nem húzs még az öreg ápjának se — kontóra!..« Mert hát tudni kell azt is, hogy az egész fürdőn egyetlenben egy »zenész« van, s csak ritkán, mint a fehér holló, vetődik erre egy-egy kollegája, s az se ragad itt meg. Elég is Pista egyedül. Ha valaki eltávozik a fürdőről, azt elkiséri egy jó darabig a

Rákóczi, s ha vendég érkezik, annak is elébe megy, és fogadja ismét a Rákóczi. Ezzel fogadta és ezzel is bucsúztatta el a »Történelmi társulat« vándorait is a tavaly nyáron. Szóval: Pista jó, ha jobb nincs, ebben a szűk világban. Annyit tud, hogy eszünkbe juttassa Rácz Palit meg a többit és egy házzal tovább kergessen.

Hanem azért nehogy azt higgye valaki, hogy én ne találtam volna jól magamat e fürdőn. Igaztalan lennék, ha ezt mondanám. Villásreggelire Máriskó néniékhez valék invitálva, s kurizáltam a lányának, a kis Máriskónak, a hogy csak tőlem kitelhetett, össze-vissza hadartam mindenféle bolonságot, a mikre ő hol irult-pirult, hol (nézzen csak oda az ember!) — a szemem közé nevetett. Tudja isten, — hogy s hogy nem — ebédre is ott találtam maradni. Jóllehet nem szoktam élni a dohánnyal, mégis egymás után 5—6 cigarettát szívtam el... Jaj, az az átkozott, hamis kis Máriskó!.. Eszem a zuzáját... De már csak megyek, folytatom vándorutamat, mert még egészen itt találok ragadni. Oh az a Máriskó, az a Máriskó!..

— Fogj be Gyuri!

Gyuri befog és Pista »estimol«. Bele kezd a Rákóczi, még mielőtt kocsira ülne. Egy »szelmes képű« bankótát nyomok a markába, s oda sugok neki: Ne a Rákóczi, hanem ezt a nótát huzzza:

»Csak egy kis lány van a világon!«

Valjon lesz valami látatja?

Majd megtudjuk a jövő nyáron!

BENEDEK ELEK.

Az udvar. A király e hó 17-én nyitotta meg a bécsi iparmű-kiállítást a világtárlati rotundában. Egy óránál tovább szemlélgette a kiállított tárgyakat, örömet fejezve ki a kiállítás szép sikere fölött. Ő Felsége a legközelebbi napokban Bécsből elutazott Ischlbe, hogy a mult héten megszakított vadászatakat folytassa. E vadászatokon részt vesznek még a toscanai nagyherceg, Lipót bajor herceg s valószínűleg a szász király is. A legutóbbi vadászatokon oly-sikeresek voltak, hogy a király különös meglegedését fejezte ki vadászszemélyzete előtt. Augusztus 28-án a király Galiciába megy, szeptember 22-én pedig Gödöllőre jő. — A királyné is megjelent e hó 17-én este — egészen váratlanul — a bécsi iparkiállításon. Egyszerű toilette-ben levén, a portás nem ismerte meg s azt monda, hogy a kiállítás már zárva van, és senkit sem bocsáthat be. A királyné, ki egy udvarhölgy kíséretében volt, mosolyogva válaszolt erre: Talán mégis láthatunk még valamit? Mig ez a párbeszéd folyt, megjelent a kiállítás igazgatója és egy bizottsági tag, kik rövid üdvözet után a királynét körüvezették a kiállításon. Több tárgynál a királyné hosszabb ideig időzött és ismételtén azt jegyezte meg az egyes tárgyaknál: »nagyon kedves, érdekes«. — Rudolf trónörökös f. hó 17-én Bombelles gróf udvarmestere és Bakalovics őrnagy szárnysegéde kíséretében Ischlből Münchenbe érkezett. A pályaudvaron Lipót herceg, Gizella főhercegnő, Lajos herceg üdvözölték a trónörökös. A pályaudvarról a hercegekkel s a főhercegnővel együtt a Schwabinger-utcai palotába hajtatott a trónörökös, s a délelőtti folyamán látogatást tett Miksa, Lajos s Luitpold hercegeknek. Délután Lipót hercegnél diszlakoma volt, melyben Rudolf trónörökös, Lipót herceg és neje vettek részt. Ebéd után a trónörökös rokonaival az angol kertben hosszabb sétát tett, miután ezt megelőzőleg Lajos és Luitpold hercegek látogatását fogadta. Este a trónörökös Lipót herceggel és Gizella főhercegnővel a bécsi udvari színház vendégzereplőinek előadásán volt jelen; Goethe »Torquato Tasso« című darabja került színre. A trónörökös hétfőn menyasszonya látogatására Brüsszelbe utazott, s jelenleg a belga királyi család társaságában vesz részt a függetlenségi ünnepélyeken.

Jókai-ünnepély volt vasárnap Pápán, azon házra helyezett emléktáblának leleplezése alkalmából, a melyben Jókai az 1841—1842 évek alatt lakott. Több megye és város volt képviselve az ünnepélyen. A nagyszámú közönség előtt Gyuracz Ferencz mondott alkalmi beszédet, Mészáros Károly ódát szavalt. Oroszi Jenő pedig Petőfinek »Jókai Mórhoz« című költeményét; végül Fenyvesi Ferencz a Jókai irodalmi működését vázolta. Ezután diszlakoma következett, mely alatt több pohárköszöntést mondtak az ünnepeltre, este pedig bált rendeztek. Jókai Mór ez alkalomból hosszabb levelet írt az ünnepély rendező bizottságához, megújítva benne régi emlékeket fiatal korából. A levélből ide igtatjuk a legérdekesebb részt: